

مشکلات غدد در بیماران CF

👩‍⚕️ پمفلت آموزشی برای مادران

تهیه و تنظیم: 🏢

نسترن جمادی پور - پرستار CF

(CF- NURSE)

بیمارستان کودکان بندرعباس 🏢

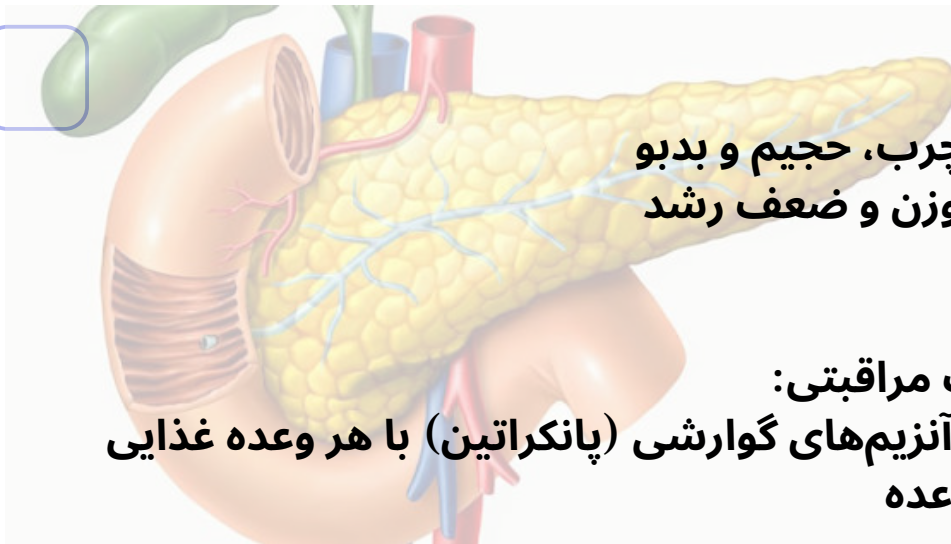
مقدمه ✨

سیستیک فیبروزیس (CF) علاوه بر ریه و گوارش، غدد مختلف بدن کودک را هم درگیر می‌کند. این مشکلات می‌توانند روی رشد، قند خون، بلوغ، باروری و تعادل نمک و آب بدن اثر بگذارند. در شهرهایی مثل بندرعباس با آب‌وهوای گرم و مرطوب و عرق زیاد، توجه به این نکات اهمیت بیشتری دارد.

Cystic fibrosis

۱. پانکراس (لوزالمعده) ♦

در بیشتر بیماران CF، ترشحات غلیظ باعث انسداد مجاری پانکراس می‌شوند.

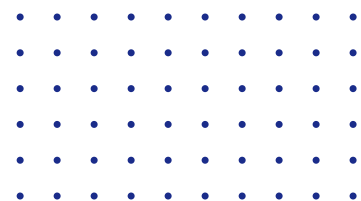
علائم:

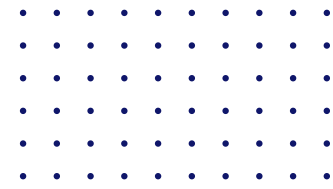
مدفوع چرب، حجیم و بدبو
کاهش وزن و ضعف رشد

اقدامات مراقبتی:

مصرف آنزیم‌های گوارشی (پانکراتین) با هر وعده غذایی
و میان‌وعده

رژیم غذایی پرکالری (خرما، برنج محلی، ماهی جنوب)
مکمل ویتامین‌های A, D, E, K طبق نظر پزشک
کنترل رشد کودک هر ماه (وزن، قد، BMI)

نشانه‌های افت قند خون

نشانه‌های قند خون بالا

۲. دیابت ناشی از CF (CFRD) شایع در نوجوانان و جوانان.

علائم:
تشنگی و ادرار زیاد
کاهش وزن ناگهانی
خستگی

اقدامات مراقبتی:
تست سالانه قند خون (OGTT) از ۱۰ سالگی
در صورت نیاز، انسولین بهترین درمان است
شناخت علائم افت/افزایش قند خون

Cystic fibrosis

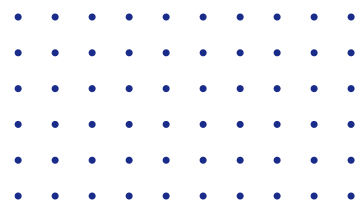
۳. تیروئید

برخی بیماران دچار کم‌کاری تیروئید می‌شوند.

علائم:
یبوست
خستگی
افزایش وزن بدون دلیل

مراقبت:
چک سالانه عملکرد تیروئید
مصرف دارو در صورت تجویز پزشک

۴. بلوغ و باروری

دختران: بلوغ ممکن است دیرتر رخ دهد، اما امکان بارداری وجود دارد.

پسران: بیشتر مبتلایان CF نابارور هستند.

اقدامات:

پایش رشد و علائم بلوغ از سنین نوجوانی

مشاوره با متخصص غدد و زنان در زمان مناسب

حمایت روحی و اجتماعی برای پذیرش شرایط

Cystic fibrosis

۵. غدد عرق

بیماران CF نمک زیادی از طریق عرق از دست می‌دهند.

در بندرعباس با گرمای شدید، این مشکل مهم‌تر است.

علائم:

طعم شور روی پوست

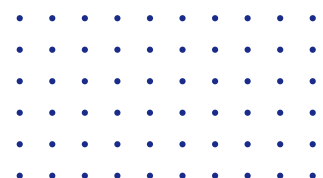
سرگیجه، ضعف و بی‌حالی در هوای گرم

مراقبت:

* نوشیدن آب فراوان (به‌خصوص بعد از بازی یا ورزش)

* مصرف خوراکی‌های نمکی سالم مثل دوغ خانگی، آجیل شور به میزان کنترل‌شده

مراقبت ویژه در ماه‌های گرم سال (خرداد تا شهریور)

۶. رشد و تغذیه

مشکلات غددی CF می‌توانند باعث سوءتغذیه شوند.

اقدامات:

کنترل ماهانه وزن و قد کودک

استفاده از غذاهای محلی پرانرژی:

🍴 ماهی جنوب (هامور، شیرماهی) = پروتئین بالا

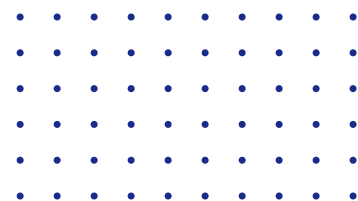
🍌 خرما و ارده = انرژی سریع و سالم

🍌 انبه و موز = منبع ویتامین و انرژی

🍲 برنج محلی با سبزیجات تازه

در صورت ضعف رشد، مکمل غذایی پرکالری طبق نظر پزشک

Cystic fibrosis

۷. نکات عملی روزانه در بندرعباس

درمان‌ها را در ساعات خنک روز انجام دهید (صبح زود یا عصر).

در هوای شرجی، دستگاه بخور باید بعد از هر بار مصرف شسته و خشک شود.

مراقب کم‌آبی باشید: کودک باید همیشه بطری آب همراه داشته باشد.

در مراسم‌ها و مهمانی‌ها (خرما، شیرینی محلی)، مقدار مصرف باید متعادل باشد.

توجه ویژه به بهداشت غذایی (هوای گرم احتمال رشد باکتری‌ها را زیاد می‌کند).

Cystic fibrosis

